

vuma az, hogy érez ugyan átélés élményeket, mindennapos kis történéseket, azonban az igazi, nagy benső élményt talán még életében nem élhette, s szenvedhette. S ez a Verényi-féle alapmotívum kiszélesedik «Csak egy porszem» kötetében s mesterkéltté erőszakossá teszi a verseket. Sokszor úgy tűnik, mintha vergődne s egyúttal követelődzne is azért, amit sem akaratával sem ösztönével nem tud előidézni, s nem bírhat: az ihletettséget. Feltörekvő, szinte sikolszerű érzés árad ki sok verséből. Ez az első lényeges ismerv Verényi verseiben. Másik, ami szintén feltűnő egy ma író költőnél az, hogy versei rendkívül problémátlanok. Dongóról, tűzről és «bitang lovokról» kell ma írni a költőnek? Vajjon ez ma a probléma, s vajjon ez a kor követelménye, hogy ilyen témákról írjanak a költők? Természetesen, hogy nem ez a követelmény, hanem egészen más, amit Verényi e verskötetében még megsejteni, megérezni sem tudott. Verényi kifejezései, — melyek szintén éreztetik költői avatatlanságát — álköltőiek, erőszakosak, világfájdalmas hangulat képeivel keverednek közönséges, mindennapias, elhasznált verssorok. Verényi József «Csak egy porszem» kötete tehát csalódást jelentett azoknak a számára, akik mára már a költőktől nem a subjektív mondanivalót várják, hanem a kornak, az életnek az optimista szemléletét s a valóságnak tudatos ábrázolását.

TASNÁDI LAJOS

SZENES PIROSKA: LESZ-E GYÜMÖLCS A FÁN. (Franklin-Társulat.)

Azt mondhatnánk egyszerűen: a szokásos szerelmi háromszög, fűszerezve egy kis vidéki városi ízzel, de éppen ez a vidéki városi íz, és az hogy éppen az ifjúság problémáját, a jövő kérdéseit érinti, állít meg a könyv mellett bennünket.

Vera, a főhős VIII.-os gimnazista. Polgárleány. Polgári jómódban élő vidéki ékszerész leánya. Környezete: posványos, nagypolgári fényűzés és szórakozások után vágyó, az úri osztály felé kapaszkodó kispolgári környezet. Anyja még most is szép, de kalandjait már föladta. Mostohaapja, Juszuf jobb családból való nyárspolgári bölcsességű és humorú, még közép-

korú férfi. Testvére Lilla szép leány, aki túl van mindenben. A szerelemnek él, de sürgősen és minden áron férjhez akar menni. Vera józan, fiatalon számító, önmagára sokat adó, fölvilágosult gimnazista leány. Aztán ott vannak a gimnazista leányok és fiúk. Dini legfőképpen, akit talán szeret, talán nem, de mindenesetre elhatározták már, hogy összeházasodnak. A szerelmi háromszög harmadik pontja Németh Zoltán, az író és szociográfus tanár, aki csodálatosképpen éppen Verába lesz szerelmes.

Dini és a tanár versenyfutása kezdődik Veráért egészen papírosízű kalandokon keresztül. Végül is az ifjúság győz, Vera Dinié lesz.

Úgy hiszem ez a tartalom mindent elárul, de mégis utalok néhány jellegzetességre. Szenes Piroska határozottan szeretne haladószellemű lenni. Meg is spékeltte ezt az erősen nyárspolgári történetet haladó szellemű megjegyzésekkel, gondolatokkal életről, ifjúságról, jövőről. Pl. Németh Zoltán tanárról is megtudjuk, hogy sok kellemtelensége volt éppen baloldali gondolkodása miatt, de mindezeknek a regényhez valójában semmi köze. Nem szerves része az egésznek. De még ha az is lenne, furcsa hogy az ifjúság legfőbb képviselője Vera és Dini semmiféle, sem negatív, sem pozitív vonatkozásba nem kerülnek a haladó szellemmel. Dini egyszerűen korlátolt szellemű, jóképű fiú, aki csak Verával törődik. Utálja a tanárt és — no, mert mégis ifjú — győzedelmeskedik.

Igaz, hogy mindez a 30-as évek elején s egy vidéki város poshadt polgári világában történik s lehetne ennek a társadalomnak célzatos szatirikus, vagy keserű ábrázolása is a maga céltalanságában, pusztulásra ítéltségében, de éppen nem az. A tanár, a progresszivitás képviselője papírosalak.

Egyetlen egészséges fintor e felé a társadalmi életforma felé Sicc kissé félkegyelmű alakja, de a végén — mint szerelmi háromszögeknél szokás, — minden megoldódik. Még Lilla is férjhez megy. Ha nem is a teljes derű az, ami előmlik, — mert Szenes Piroska igénye mégis nagyobb ennél, — bizony nagyon is közel jár a sablonos megoldáshoz. Pedig a probléma, amit a cím is elárul elég érdekes és izgalmas lett volna.

SERES JÓZSEF